

a udržiavane komunikácia, čo znamená, že získané poznatky z výučby by mali mať charakter trvania a pokračovania. Po formálnej stránke prezentuje "rebrík" postupnosti k vyšším vzdelanostným rádom. Je to trojstupňový klasifikačný systém. Oblast architektonického vzdelávania figuruje pod kódom 58 s názvom ARCHITEKTÚRA a URBANIZMUS. Oblast sa ďalej odvíja na študijné odbory pod kódmi:

01 - architektúra, 22 - urbanizmus, 12 - architektúra krajiny. Úrovne vzdelávania sú identické pod kódmi: 6-prvý stupeň univerzitného štúdia (bakalárské), 7-úplné univerzitné štúdium, 7D-doktorandské štúdium. Kód 9 predstavuje rôzne vzdelávacie aktivity, napr. postgraduálne štúdium, doplnkové kurzy a pod., zahrňované pod pojмami nedefinovateľnej úrovne. Postgraduálne štúdium nie ako nadstavba v zmysle vysšieho vzdelanostného rádu, ale ako prostriedok pre prehĺbenie, aktualizovanie, špecifikovanie určitých problémov.

Podotýkam, že uvádzané študijné odbory majú preukázateľnú obsahovú charakteristiku, okruh súborov študijných predmetov, ktoré sa podielajú na profilácii študijného odboru.

V závere možno konštatovať, že študijný odbor urbanizmus tvorí kmeňovú podstatu vzdelávania architektov. Jeho orientácia musí aktívne reflektovať celkové transformačné procesy, nie len na akademickej úrovni, ale aj s ohľadom na rýchlo sa meniace požiadavky praxe. Táto skutočnosť vo vzdelávacom procese rezonuje v neustálom posilňovaní všeobecne humanizujúcich hľadísk a renesancie výtvarno-priestorových hľadísk v súčinnosti s aktualizovaným urbanistickým manažmentom.

*

*Prof. Ing.arch. Filip Trnkus, CSc., FA STU,
Katedra urbanisticko-architektonických súborov*

INNOVATIONS OF HOUSING DEVELOPMENTS IN THE BRANCH OF URBAN PLANNING IN THE CONTEXT OF EDUCATIONAL PROGRAMMES OF UNESCO AND THE EU.

By Filip Trnkus, Professor

To achieve a higher dimension of the university studies, while reaching a modern and compatible branch of study, must be reflected in the educational programmes. The innovative process of town and country planning is determined by new socio-economic conditions. A wider context of housing development issues is required from ISCED-UNESCO with the concept of fulfilling the ideals of human needs and the artistic and spatial aspects in the contents and structure of the FA STU curriculum.

Dušan Bálent

NIEKOĽKO ROKOV OD ...

Svoju úvahu som úmyselne nazval inak, ako je zaužívané so spojkou po (revolúcii, udalosti a pod.). Dnešná konferencia sa pokúša bilancovať edukačné výsledky fakulty s výhľadom do budúcnosti. Teda bilancuje od sformovania svojej štruktúry v roku 1990, čo je samozrejme reflekované spoločenskou a politickou zmenou v tomto období.

Vo svojich úvahách si v tejto súvislosti kladiem otázku, kam sme sa v našom spoločenskom a politickom úsilí dostali, pretože to má prirodzenú odozvu aj na edukačný proces spoločnosti, školstva a vysokého školstva nevynímajúc. Súčasnosť je obrazom hybridnej spoločnosti, ktorá v sebe sumarizuje vlastnosti odchádzajúceho a prichádzajúceho režimu. Je to spoločnosť, ktorá pochopila zákonitosti politiky, ale ešte stále nechápe zmysel politickej kultúry. Je to spoločnosť, ktorá pochopila vlastnosti a lákadlá trhu, ale ešte nechápe jeho etiku. Je to spoločnosť, ktorá chápe silu peňazí, ale ešte stále nechápe ich schopnosť byť darom. Je to spoločnosť, ktorá vníma moc majetku, ale nechápe silu vzdelanosti a kultúrnosti. (P. Zajac, Lidové noviny 31.januára 1997).

Túto rozporuplnosť plne kopíruje aj stav formovania profilu absolventa našej fakulty. Musíme si uvedomiť, že do roku 1989 sme vychovávali architekta pre socialistické projektové ústavy, v prevažnej miere orientované rezortne, teda úzko špecializované. V tomto období nám štát bezproblémovo poskytoval aj plat tak, aby sme sa mohli reprodukovať z jedného mesiaca na druhý. Toto pohodlné, bezperspektívne obdobie malo vystriedať niečo doposiaľ nepoznané. Myslel som si, že trh splní všetko, čo doteraz absentovalo, a privátni podnikatelia-investori budú tvoriť stále väčšiu proporciu architektonických konceptov. Že iniciatíva privátnych podnikateľov bude pôsobiť ako najdôležitejší ekonomicko-hospodársky nástroj na vyplnenie chýbajúcej medzery medzi dopytom a ponukou. Že všetky politicko-hospodárske, zdravotnícke, ekologické a ešte iné výkyvy budú vyrovnané práve veľmi dynamicky ponímanými privátnymi iniciatívami, ktoré sa stávajú hybnou pákou v každej krajine, kde produkcia a zisk sú základné faktory a garancia dobrého štandardu obyvateľstva. Myslel som si, že práve nenaplnený trh bytov a absencia iných aktivít budú hlavnou náplňou práce architekta organizovaného v "Komore".

Ešte to tak nie je. Ale pre tieto nové "Komore" podmienky sa budú prirodzene vychovávať aj nové generácie architektov. Čo všetko sa teda z toho splnilo? Podľa môjho poznania je projektová činnosť na 100% sprivatizovaná. Úplne

nové vzťahy v tejto činnosti vytvoril vznik Slovenskej komory architektov a zákon z 26.IV.1995 o odbornej spôsobilosti pre vybrané činnosti vo výstavbe. Pripravuje sa nový Stavebný zákon. Pritom trh sa vyvíja pomaly, ľudia stále čakajú na dotácie, dnešný klient je taký, že nám dáva objednávku na to, aby sme vypracovali niečo, čo, to ešte sám nevie, ale už by to potreboval ihned. Pritom je zneistený politickou situáciou, ktorá zostala kdesi na polceste medzi socializmom a kapitalizmom. Na toto fakulta reaguje od roku 1989 namáhavým formovaním svojej tváre nie len tým, že sa stala univerzitnou fakultou, ale aj dvoma stupňami štúdia a naliehavou potrebou v obsahovej náplni reagovať na novovznikajúce podmienky architektonickej praxe. Významné v tejto súvislosti je, že vlastne až teraz sa začína napiňať podmienka Zákona o odbornej spôsobilosti, ktorý v odbornej skúške požaduje päťročnú prax, čo sú vlastne architekti, ktorí absolvovali po roku 1989. Ako sa osvedčili v praxi, ako sa akomodovali na nové podmienky, akú mieru pre ich úspešnosť znamená edukácia na FA STU? Aby sme vedeli na to nájsť odpoveď, je potrebná úzka interakcia dvoch inštitúcií - Fakulty architektúry a Slovenskej komory architektov. Tento vzťah nemôže byť len platonický, na úrovni len spoločenských vzťahov. Musí byť prinajmenšom tak exaktný ako vzťah medzi Lekárskou fakultou, klinickou praxou, Lekárskou komorou a Ústavom pre ďalšie vzdelávanie lekárov. Na prvý pohľad nám tu absentujú niektoré zložky, ktoré majú vzťahy v architektonickej praxi kompletizovať. Komora musí presne specifikovať obsahové požiadavky jej skúšobnej komisie a späťne pri poznani vedomostí skúšaných uplatňovať ich doplnenie už počas štúdia a doškoľovaním absolventov. Len tento vzájomný vzťah môže formovať architekta ako odborne vyváženú, sebavedomú a morálne čistú osobnosť s príslušným spoločenským postavením. Komora a fakulta musia o sebe dôverne vedieť a vzájomne sa rešpektovať. Potom by sa nestalo, že zákon o Komore nereaguje na dvojstupňové štúdium a bakalár nie je v praxi nijako vnímaný. K takejto úzkej spolupráci sa veľmi naliehavo hlásim z pohľadu architekta, ktorý dôverne pozná nielen fakultu, ale aj architektonickú prax.

Preto, aby architekti nezačínali prax bez jej elementárneho poznania, sú v študijnom pláne fakulty predmety ako "Komplexný projekt" (ktorý si stále hľadá svoju obsahovú náplň) alebo "Legislatívno-právne nástroje práce architekta". Najviac by však v II. (inžinierskom) stupni štúdia pomohol kontakt vytvorený povinnou praxou v architektonickom ateliéri - kancelárii, ako je to napr. na FA VUT Brno. Tiež významným sa môže stať využívanie inštitútu hostujúceho profesora pre architektov, ktorí by pôsobili v tomto stupni štúdia.

Ešte jedna skutočnosť vo veľkej miere ovplyvňuje kvalitu štúdia - edičná činnosť fakulty. Je

priam šokujúce, že vplyvom ekonomickej situácie je úplne utlmená. Množstvo nových predmetov, ktoré správne vystihujú nové podmienky, nie je pokryté študijnou literatúrou, skriptami, učebnicami a ani len študijnými pomôckami. Dostatok vlastnej a zahraničnej literatúry a prospešné zahraničné kontakty by mal byť na univerzite úplne samozrejmý. Pokiaľ nevyriešime za výraznej pomoci štátu tento problém, bude akokoľvek umne postavený študijný program neúčinný. Nové generácie architektov budú polovzdelené a to bude tá najväčšia kultúrna krivda našej generácie na novorodiacich sa architektoch.

Uplynulé trojročné obdobie fakulty v riešení tohto stavu ako aj v revitalizácii pedagogického zboru nezaznamenalo takmer žiadny úspech. O to väčšie úsilie musíme k tomu vynaložiť teraz.
*

*Doc. Ing.arch. Dušan Bálent, FA STU
Katedra architektonickej tvorby budov pre kultúru, zdravotníctvo, šport a voľný čas*

SEVERAL YEARS FROM...

By Dušan Bálent, Associate Prof.

The paper deals with the assessment and balance of the educational process at the FA STU. It balances the achievements along with the original prospects. It assesses pedagogical activities since the establishment of the new structure at the FA STU in 1990, taking into consideration the social and political changes of this period.

Ingrid Belčáková

PROBLEMATIKA POSUDZOVANIA VPLYVOV ČINNOSTÍ NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE V PROFILE ABSOLVENTA FA STU.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie, v hospodársky vyspelych štátach známe pod terminom Environmental Impact Assessment - EIA, sa stalo nevyhnutnou súčasťou investičnej výstavby a jedným z progresívnych nástrojov environmentálneho manažmentu.

Prijatím zákona NR SR č. 127/94 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie sa Slovenská Republika pridala ku krajinám používajúcim proces EIA a s tým súvisiacu metodológiu, čím splnila svoj záväzok vzhľadom k medzinárodným konvenciam.

Vyššie spomínaný zákon postihuje celé spektrum činností investičného procesu od architektúry (líniové stavby, technologické celky, obytné súbory) až po regionálne a makroregionálne koncepcie (priestorové koncepcie sídelných útvarov a veľkých územných celkov).

Cieľom procesu je, ešte v štádiu projektovej prípravy, danej činnosti resp. stavby (zámeru)